

פרשת "תזריע מצורע"

בקריאה ראשונה ושנייה, פרשת תזריע מצורע לא מקלה עמנו. היא מספקת לנו מבט קרוב, קרוב מדי על שלל מחלות עור וגוף ועל דרכי הטיפול בהן, שהן לעתים קרובות מעוררות חלחלה. מה לאדם המודרני, הרגיל לרפואה מדויקת וסטרילית ולשלל הפתרונות המאגיים האלו? בכל זאת, בקריאה מעמיקה, נוכל לחשוף את הסיפור והמסר של הפרשה.

הפרשה מתחילה בנקודת הבריאה, ביצירה המושלמת, כלומר בלידת התינוק. ליצירת החיים החדשים מתלווים טקסים וריטואלים המיועדים עבור האישה היולדת ועבור התינוק או התינוקת. אנו מתבשרים על קיומו של טקס ברית המילה ועל דמי הטהרה, כלומר על התקופה שניתנת לאם לנוח לאחר הלידה. אם ילדה האישה תינוק, תנוח שלושים ושלושה ימים, אך אם ילדה תינוקת, תנוח שישים ושישה ימים.

אני רואה בכך את הכוח וייחוד של המין הנשי: תינוקת, שהיא יצור פלאי ומסתורי שאין כדוגמתו, מצריכה חופשה ארוכה יותר עבור האם. ניתן לראות כאן גילוי יוצא דופן של כבוד כלפי הרכה הנולדת.

מכאן, מדלגת הפרשה ישירות אל תיאור שלל מחלות עור, נגעים וצרעות. יש כאן לכאורה מעבר נושא גס, בלתי – מחושב, לא נעים בלשון המעטה. האם מדובר בניגוד חסר חן בין הלידה ויצירת החיים, הפותחים את הפרשה, לבין המוות המיוצג בידי הצרעת? לעניות דעתי, זוהי פרשנות פשטנית יתר על המידה. מה גם שצרעת אינה הורגת. היא מכלה את העור מבחוץ ולעתים חודרת אל הגוף פנימה, היא מזהמת את הביגוד שלובשים חוליה ואת כתלי הבית בו הם מתגוררים, אך היא לא מביאה למוות. במידה מסוימת, היא גרועה מן המוות, כי היא גורמת לבידוד ולהסתגרות מחוץ למחנה בעל כורחך.

כאן, לדעתי, גדולתו של החיבור התלוש לכאורה בין הלידה לבין הצרעת: הלידה מביאה עמה את דמי טהרה, כלומר את תקופת המנוחה ליולדת. המנוחה מגיעה עם "דד ליינ", ממש כמו חופשת הלידה של ימינו. רק אישה שחוותה לידה בחייה, תדע עד כמה מנוחה זו הכרחית. הישארות אישה אחרי לידה עם עצמה ועם תינוקה, אינו מקור לבדידות אלא לחוזק. זוהי לידה מחודשת של האישה כאם. האישה מגלה את עצמה, את כוחה הנבנה, את תפקידה המוסף על פני שלל המקצועות המורכבים שרכשה בחייה. היא לומדת להכיר את עצמה כאישה חדשה, מרשימה, בעלת יכולות אינטואיטיביים.

לעומתה, הנידוי הכרוך במחלת הצרעת ושלל נגעי העור, אינו רצוי אלא כפוי, ואין לו תאריך תפוגה. הבדידות נדמית אינסופית לעומת ה"לבד" המבורך של האישה אחרי לידה. הכוהנים אמנם עושים ככל שביכולתם לרפא את חולי הצרעות, ולהשיבם מן הבדידות והנידוי החברתי אל העם, אך לא תמיד מצליחים במשימתם. נראה מכל היא הרמיזה כי יש ערך מוסרי ירוד לחולי הצרעת, כלומר שהנגעים בעורם מקורם בניוון מוסרי ודתי.

לא ניתן להתעלם מן הצימוד המזעזע של פרשת תזריע מצורע ליום השואה בשנה זו. יש דמיון גדול יותר בתורה בין זוועות השואה לבין מסכת העינויים הקשה אשר עברו המצורעים בעל כרחם? האם יש דוגמה טובה יותר בין הנידוי שמקורו במאפיין גנטי שאינו נתון להחלטתך ולשליטתך, לבין ההחלטה להשמיד את העם היהודי?

פרשת תזריע מצורע מזכירה לנו שאנו בני אדם. לא משנה כמה ירבו מעשינו המופלאים, אסור לנו לרומם את עצמנו לדרגת אלים. בסופו של דבר, ככל שנטפח אמצעים סטרייליים והיגייניים להתמודד עם הזדקנות וניוון בגופנו, הגוף נותר גוף. כוחנו כבני אנוש מוגבל מאוד.

להיות יהודי פירושו לדעת שבכל רגע נתון, יכול אדם (ללא תלות במוצאו ודתו) למצוא עצמו בתחתית סולם היכולות, ברמה הפיסית ממש. להיות יהודי, ביום הזיכרון לשואה ולגבורה, פירושו לדעת שיש סיכוי שאדם ימצא עצמו מפורק, מוחלש ומנודה, תלוש מעצמותיו, נח על פזורי משכבותיו.

בני האדם השכילו לבנות לעצמם מוסדות בכירים, בתי חינוך, בתי כנסת ואזורי כינוס. אך כשם שהצרעת מזהמת את בגדי השובש ואת כתלי ביתו, כך מוצאך, דתך וצבע עורך עשויים בכל עת למוטט את מוסדותיך המרשימים ורבי ההדר.

חלקה האחרון של פרשת מצורע מחזירה אותנו אל "החומרים מהם עשויה היצירה": אל דיני הנידה, אל משכב איש ואישה. סיום מבריק זה מחזיר אלינו את חדות החיים, כמו אומר: גם לאחר הפירוק לרסיסים, מסכתות העיניים והמוות, ישנם חיים. זרע החיים שוב ישוב, מן ההרס והפורענות נבנה חברה צומחת, תרבות יוצרת. נלד ילדים ונגדל מנהיגים.